

Interview met Frank Van Massenhove

Nieuws dinsdag 31 januari 2006

Te veel ambtenaren volgens werkgevers

Frank Van Massenhove, voorzitter van de FOD Sociale Zekerheid, reageerde als manager zeer gevat in de pers op de bewering in de titel. Guido Rasschaert vroeg hem om commentaar.

Guido Rasschaert: "Volgens de werkgeversorganisatie VBO zijn er 30.000 ambtenaren te veel. Naast vakbondsprotest lazen we ook uw opgemerkte tussenkomst in de pers. Het moest duidelijk van uw lever?"

Frank Van Massenhove: "Inderdaad, geen enkele serieuze ondernemer zal wanneer hij een bedrijf opricht, de tewerkstellingscijfers bij de concurrenten naslaan en naar verhouding evenveel personeel in dienst nemen. Dat is nochtans wat VBO-baas Rudi Thomaes doet wanneer hij de OESO-cijfers van het aantal ambtenaren in andere landen als criterium stelt voor België. Dezelfde ernstige ondernemer zal nagaan welke mensen hij in dienst moet nemen om de producten te maken die hij op de markt wil brengen.

De vraag die we ons moeten stellen is dus niet hoeveel ambtenaren, maar welke ambtenaren en ook welke rol we de staat willen geven. Het zou al een pak inzichtelijker worden als Rudi Thomaes ons zou laten weten welke overheidsproducten voor hem niet meer moeten. Kortom, deze uitspraken kunnen enkel als 'van de pot gerukt' worden omschreven."

GR: "U weet dat ACOD zeer veel aandacht heeft voor de tewerkstelling van laaggeschoolden bij de overheid. Wij vrezen

dat zij de eerste slachtoffers zullen zijn, mocht het plan Thomaes worden uitgevoerd."

FVM: "Mag ik refereren naar onze FOD om de complexe problematiek van laaggeschoolde tewerkstelling duidelijk te maken? Onze opdrachten, dienstverlening aan de burger en beleidsvoorbereiding voor onze ministers, zijn talrijker en moeilijker geworden. Daarom zijn er meer hooggeschoolden nodig. Maar er werd niet gekozen om zo snel mogelijk laaggeschoolden aan de deur te zetten. Integendeel, onze 'productiewijzen' werden aangepast zodat deze mensen ingepast konden blijven in onze diensten.

Dit is niet de gemakkelijkste oplossing, maar het is wel een moreel verantwoorde houding. Het gaat meestal over oudere ambtenaren die zich steeds hebben ingezet en die verdienen geen 'ezelsstamp'. Als ze met pensioen gaan, worden ze wel vervangen door hooggeschoolden. En dat is dan weer moeilijk te verteren door de vakbonden. Maar een overheidsdienst, zeker met een personeelsenveloppe die - eufemistisch uitgedrukt - niet snel aangroeit, heeft niet als eerste opdracht aan sociale tewerkstelling te doen. Haar primaire opdracht is snelle en correcte dienstverlening, en dat vereist hogergeschoolde ambtenaren.

Het voorstel tot wervingsstop van Thomaes zou het einde betekenen van de werving van hooggeschoolden in overheidsdiensten. Door zijn premievoorstel zouden hogergeschoolden de administratie verlaten. Dit alles zou tot gevolg hebben dat de modernisering van het overheidsapparaat stopt en de dienstverlening in het gedrang komt."

GR: "Bovendien wil het VBO 30.000 zogenaamde overtalligen overhevelen naar de private sector, terwijl ze daar nu alle dagen mensen aan de deur zetten. Hoe ernstig moeten wij de werkgeversorganisatie nu nog nemen?"

FVM: "Drieëneenhalf jaar geleden kreeg ik de verantwoordelijkheid voor de FOD (het ministerie) van Sociale Zekerheid. Op dat ogenblik was 79% van de ambtenaren laaggeschoold. De helft van mijn administratie was ouder dan 51 jaar. Wil mijnheer Thomaes me eens eerlijk antwoorden hoeveel ambtenaren die én laaggeschoold zijn én ouder dan 51 jaar, hij zal tewerkstellen bij de bedrijven die bij het VBO aangesloten zijn? Het zal me benieuwen. Uit onze studies blijkt dat het juist die groep is die door de

privé-sector met duizenden tegelijk naar de uitgang wordt begeleid, terwijl arbeidskrachten die boven hun vijftigste nog aangeworven worden op de vingers van één hand te tellen zijn."

GR: "De werkgevers verwijzen naar Scandinavië, maar die situatie is toch niet te vergelijken met België?"

FVM: "Iedereen refereert naar de Scandinavische landen om de meest verschillende zaken te bewijzen. Ook de VBO-mensen zijn hun vergelijkende cijfers constant gaan zoeken in de Scandinavische landen. Maar ze hebben grote fouten gemaakt in hun interpretatie daarvan. Zo poneren ze dat Finland van alle OESO-landen de minste ambtenaren heeft maar wanneer alle overheidsdomeinen worden samengeteld, heeft Finland juist de meeste ambtenaren.

Alle Scandinavische landen investeren enorm in hun overheidssysteem. Ze hebben ook een heel duidelijk idee over de rol van de overheid: alleen een zeer performant overheidsapparaat kan zorgen voor de omkadering die bedrijven nodig hebben voor het ontplooiën van hun creativiteit. Wat dan weer leidt tot voorspoed en jobs.

In die landen wordt er fors en op lange termijn geïnvesteerd in onderzoek. Maar vooral alles wat de creativiteit in de weg staat, wordt weggewerkt. De Scandinaven zijn er zeker van dat stoeve, passieve dienstverlening het opstarten van initiatieven in de weg staat of zelfs onmogelijk maakt.

Tussen haakjes, dat geldt bij hen niet alleen voor openbare dienstverlening. Banken, verzekeringsmaatschappijen, ICT-toeleveranciers of telecombedrijven die stroef werken, zijn voor de economie even desastreus als passieve ministeries. Het gevolg is dat in die landen hard geïnvesteerd wordt in overheidsbedrijven, in de brede zin van het woord."

GR: "Hoe ziet u de toekomst van onze openbare dienstverlening?"

FVM: "Het is zonneklaar dat ons land de Scandinavische weg moet inslaan, wil het zich handhaven in de wereldwijde economische storm die al een paar jaar aan het woeden is. En net zoals de Scandinavische landen moet geïnvesteerd worden in de modernisering van het overheidsapparaat.

De volgende jaren dienen onze grote administraties plaats te maken voor doelgerichte, kleine agentschappen met een groot aantal hooggeschoolden, die zeer proactief, drijvend op de golven van de laatste ICT-toepassingen en sterk strategisch gestuurd, alle hinderpalen voor de creativiteit wegwerken. Als dat niet gebeurt, zullen we verder wegzakken uit de economische kopgroep, met alle gevolgen voor jobs en welvaart.

Vandaar dat het zo jammer is dat Thomaes met een anti-overheidsverhaal komt. 'Un effort intellectuel n'est jamais perdu', maar hier wordt wel zeer kort door de bocht gegaan. We hebben geen nood aan discussies over hoeveel ambtenaren er nodig zijn. We hebben ook geen nood aan ideologische discussies. De kleur van de kat doet er niet toe, hij moet muizen vangen."

GR: "Onze sector organiseert binnenkort een studiedag over de toekomst van de overheidsadministratie in het algemeen en de bedreiging van de laagste niveaus in het bijzonder. Bij deze wil ik u inviteren om deel te nemen aan een ongetwijfeld boeiend debat."

FVM: "Met plezier, maar weet dat niet alles wat ik zeg jullie zal plezieren."

GR: "Geen probleem, dan kunnen we nog goed discussiëren."